

WIADOMOŚCI

ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI.

1931

ROCZNIK PIĄTY

CENA ROCZNIKA 15 ZŁ.

CZCIONKAMI DRUKARNI ARCHIDIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

WIADOMOŚCI
ARCHIDIECEZJALNE WILŃSKIE
DWUTYGODINNIK KATOLICKI
1881
DRUKOWANE
ZA ZEZWOLENIEM
WŁADZY DUCHOWNEJ.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Wilno, zaułek Bernardyński 6. m. 1.

DRUKARNIA ARCHIDIECEZJALNA: Wilno, ulica Metropolitalna 1.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Zarządzenia Stolicy Apostolskiej.

	Str.
W sprawie Mszy pro populo.	1
Uroczystości św. Klemensa Dworzaka w Kalendarzu diecezji przemyskiej.	3
List Ojca św. Piusa XI do Księdza Fran- ciszka Verdier, Jeneralnego Przeło- żonego Zgromadzenia Księża Misjo- narzy i Zgromadzenia Sióstr Miło- sierdzia, w setną rocznicą objawie- nia się N. M. P. i Cudownego Me- dalika.	17
Encyklika Ojca św. o Małżeństwie Chrześcijańskim. 33, 49, 65,	81
Św. Jan Boży i św. Kamil de Lellis ogłoszeni patronami infirmerjusz świeckich i ich pobożnych stowa- rzyszeń.	51
Wezwanie do Najświętszej Marji Panny wzbogacone odpustami.	51
Msza św. w uroczystość św. Stanisła- wa Kostki, przeniesiona na nie- dzielę.	51
Odpust zupełny za odmówienie Oficjum Brewjarzowego przed Najśw. Sa- kramentem przez zakonnice i inne pobożne niewiasty wspólnego życia.	69
W sprawie beatyfikacji i kanonizacji Sługi Bożego Konrada Ferrini'ego.	83
Decretum Supremae S. Congr. S. Officii de „educatione sexuali“ et de „eu- genica“.	97
List Apostolski Ojca św. do Biskupa Padwy z powodu siedmsetlecia śmierci i kanonizacji św. Antonie- go Padewskiego.	113

	Str.
Odpust dla wiernych obrządku bizan- tyjsko-słowiańskiego za odmawia- nie Różańca.	115
Pismo Stolicy Apostolskiej do JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity Wileńskie- go z powodu Kongresu Eucharysty- cznego.	129
Proces kanonizacyjny bł. Jana Bosko Wyzn.	130
Proces beatyfikacyjny sługi Bożego Konrada Ferrini'ego.	130
Dekret św. Kongr. Soborowej o uży- waniu dzwonów poświęconych.	130
Instrukcja św. Kongr. Sakram. do Księż Biskupów o badaniu alumnów przed święceniami.	161
Encyklika o odnowieniu porządku spo- łecznego i doskonaleniu jego „Qua- dragesimo anno“ — (streszczenie).	145
Zlecenie JE. Kardynałowi Prymasowi opieki religijnej nad wychodźstwem polskiem we wszystkich krajach.	164
Konstytucja Apostolska w sprawie studjów teologicznych.	177
Encyklika Ojca św. w obronie Akeji Katolickiej.	177
Pobożne Stowarz. „Catholica Unio“.	193
Odpusty Drogi Krzyżowej dla chorych.	194
Prekanonizacja Biskupa-Sufragana w Prze- myślu.	194
Wniesienie na Indeks dzieł Edwarda Le Roy.	209
Dekret Św. Kongr. Soborowej o nosze- niu stroju duchownego przez osoby duchowne	209
Statuty Sióstr „Kołowych“	210
Do członków międzynarodowego Sto-	

	<i>Str.</i>
warzyszenia Księży „Pro Pontifice et Ecclesia“	211
Używanie paten przy udzielaniu Komunii św.	211
List Apostolski Ojca św. o ciężkim przesileniu gospodarczym, bezrobociu i zbrojeniach wojennych.	225
Odpowiedzi Papieskiej Komisji tłumaczy Kod. Pr. Kan.	228
Wyjaśnienie Papieskiej Komisji do autentycznego tłumaczenia kanonów Kodeksu Praw. Kanon.	241
Instrukcja św. Kongr. Sakramentalnej do Księży Biskupów w sprawie dyspens w pierwszym stopniu linii ubocznej pokrewieństwa w połączeniu z drugim.	241
Dekrety kanonizacyjne i beatyfikacyjne	257
List JEm. Kard. Sekretarza Stanu do Biskupów Polskich.	273
Protektor Kolegium Polskiego w Rzymie i oo. Zmartwychwstańców.	274
Odnaczenia.	274, 289
Formuła poświęcenia przyrzędów do wchodzenia na góry.	289

Zarządzenia Władzy Archidiecezjalnej.

Str.

Akcja Katolicka. Dekret Erekcyjny Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Wilnie.	3
Przesunięcia personalne: 11, 44, 99, 117, 133, 167, 182, 200, 212, 231, 246, 260, 275	
Statut Archidiecezjalnego Związku Towarzystw Dobroczynności „Caritas“.	18
Ostrzeżenie.	21
Rozkład wizytacji kanonicznej, którą odbędzie JE. Ks. Arcybiskup-Metropolita Wileński w roku 1931.	35, 53
Kongresy Eucharystyczne w archid. wileńskiej.	37
Rekolekcje dla kapłanów w archid. wileńskiej.	37
Nowe rozgraniczenie parafii Chołchła, Dubrowy, dek. wilejskiego.	37
W sprawie kościołów i kaplic publicznych w archid. wileńskiej.	38
List pasterski JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity w sprawie Kongresu	

	<i>Str.</i>
Eucharystycznego w archid. wileńskiej w roku 1931.	38
Łaski i przywileje na czas Kongresu Eucharystycznego.	40
Decretum de Synodo Archidioecessana celebranda.	42
Nowe rozgraniczenie parafij: Murowana Oszmianka i Cudzieniszki.	52
W sprawie rekolekcji dla Nauczycielstwa.	52, 70
Wyjaśnienie w sprawie or. imperatae.	52
W sprawie remontu i przebudowy kościołów i budynków kościelnych.	69
Szkoła organistów.	62
Rozkład wizytacji kanonicznej J. E. Księdza Biskupa-Sufragana wr. 1931.	70
Wezwanie do staw. w Sądzie Arcybisk. Wileńskim.	84
Nowe rozgraniczenie parafij Trzcianne i Downary.	84
Wyjaśnienie w sprawie terminu rekolekcji kapłańskich i Synodu Archidiecezjalnego.	85
Suspensa.	85
Ostrzeżenie.	98, 228
Dochodzenia z polecenia Sądu Arcybiskupiego i Metropolitalnego.	98
W sprawie Księży z obcych diecezji.	116
Nowe rozgraniczenie parafii Iłja i Krasne, dekanatu wilejskiego.	116
Wyznaczenie urzędników synodalnych.	116
Ministrorum Synodaliū Officia.	131
Nominatio Vicarii pro Synodi Archid. celebratione.	132
W sprawie rejestracji strat powodziowych.	132
Kursy katechetyczne.	152
Sprostowanie.	153
Modły na intencję Ojca św. w uroczystość św. App. Piotra i Pawła.	165
Wezwanie edyktalne.	166
Zaprzeczenie.	166
Nowe rozgraniczenie parafii kość. św. Apost. Piotra i Pawła w Wilnie i Mickuny.	180
Mianowanie Egzaminatorów Synodalnych.	180
Mianowanie Proboszczów Radców Kurjalnych.	181

Mianowanie Sędziów Synodalnych. . .	181
O nadesłanie wykazów parafij z podaniem wszystkich miejscowości, do nich należących.	181
Rozkład wizytacyj kanon. we wrześniu.	182
Schola Cantorum w Warszawie. . . .	194
Odezwa JE. Ks. Arcybiskupa-Metropolity w sprawie remontu Bazyliki Metropolitalnej.	195
O pomoc poszkodowanym przez gradobicie.	196
Rocznica zwycięstwa pod Płowcami .	196
Zgony kapłanów w diecezji pińskiej. .	197
Nowe rozgraniczenie parafij goniądzkiej i mońkowskiej.	197
Nowe rozgraniczenie parafij downarskiej i mońkowskiej.	198
Kanoniczna erekcja „Dzieła Matki Boskiej Powołań“ w Wilnie.	198
W sprawie 1500-lecia Soboru w Efezie.	198
Wezwanie do Sądu.	199
Dzień modlitwy i propagandy na rzecz misyj.	199
Kurs kwalifikacyjny dla wychowawczyń w kościelnych zakładach opiekuńczo-wychowawczych.	211
Dzień oszczędności.	212
Tydzień lotniczo-gazowy.	212
Wystawienie Najśw. Sakramentu w Święto Chrystusa-Króla.	212
W sprawie sprawozdań o nauce religii w szkołach.	228
O samoistnym podatku wyrównawczym.	229
W sprawie misji kanonicznej do nauczania religii w szkołach.	230
VI kurs p. t.: „Alkoholizm i jego zwalczanie“.	243
W sprawach misyjnych.	244
Orędzie Episkopatu Polski.	257
Zapisywanie metryk chrzestnych dzieci z małżeństw, zawartych poza Kościołem katolickim.	260
Wezwanie do Sądu Arcybiskupiego. .	260
W sprawie prowadzenia śledztw metrycznych.	274
Dekret erekcyjny paratii w Tylży. . .	290
Nabożeństwa szkolne.	291
Tydzień propagandy Trzeźwości . . .	291

Wyrok Sądu Najwyższego w sprawie opłat za ubezpieczenie służby kościelnej w Kasie Chorych.	133
Statystyka produkcji rolnej.	182
Upoważnienia Ordynariuszów diecezcyj.	212
Duszpasterstwo więźniów.	213
Zarząd nad majątkami państwowymi oraz interesami Skarbu Państwa. .	231
Drugi powszechny spis ludności. . . .	261

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Znaczenie statystyki w duszpasterstwie. Ks. M. Szotkiewicz. 22, 71,	87
Regulamin Wydziału Parafjalnego „Caritas“.	24
Ś. p. ks. Zygmunt Ciężelski. X. L. Ż.	26
Pierwsze przemówienie Ojca św. Piusa XI przez radio ze stacji Watykańskiej.	53
Deklaracja ideowa i programowa Akademickiego Koła Misyjnego U. S. B. w Wilnie. Akad. Koto Misyjne . .	55
Papieskie Dzieło św. Piotra Apostoła. X. K. Bajerowicz.	85
„...Ut sitis nova conspersio“. Redakcja.	99
Ratujmy powołania. A. Z.	100
Ważny przywilej dla Stowarzyszenia kapłanów Adoracji Przenajświętszego Sakramentu. X. Mateusz Jeż.	101
Dzień Uniwersytetu Lubelskiego. . .	103
I Kongres Eucharystyczny w Wilnie.	118
Z okazji czterdziestolecia Encykliki „Rerum novarum“. X. M. Szotkiewicz	118
Dzień powszechnej Komunii dzieci na intencję dziatwy w Rosji.	120
Stosunek księży do robotników. . . .	121
I-szy Kongres Eucharystyczny w Wilnie 8—10 maja 1931 r.	135
Słów kilka z powodu artykułu: „Znaczenie statystyki w duszpasterstwie“. Vox.	263, 138
Przesada w sporcie. ib.	139
W sprawie misyj ludowych. X. P. Brukwicki.	153
Apostolstwo chorych.	167
Ś. p. ks. Henryk Chwasteczki. X. F. N.	169
Synod Archidiecezjalny wileński. . .	183

Apostolstwo cierpienia.	201
Ś. p. ks. Piotr Mazur.	203
Tu Rex Glorïae, Christe. <i>X. W. L.</i> . . .	214
Odezwa na rzecz dnia misyjnego. . . .	215
W sprawie „Dzieła Matki Boskiej Po- wołań”. <i>Zarząd Dzieła.</i>	218
Z życia Kleru Mohylowskiego.	219
Aktualność „Caritatis”. <i>X. W. L.</i> . . .	231
W odpowiedzi P. T. Vox'owi. <i>Ks. M. Szot- kiewicz.</i>	233
Studjum na czasie. <i>X. W. L.</i>	244
Rezolucje II konferencji unijnej w Piń- sku z dn. 1—3 września r. b. . . .	248
Z Konferencji Episkopatu Polski na Jasnej Górze.	249
Ś. p. ks. Józef Gaul.	249
Protest.	251
Z ostatniej chwili. <i>X. G. M.</i>	262
Głos Episkopatu Polski.	275
Na marginesie dyskusji o nowym pro- jekcie prawa małżeńskiego. <i>X. G. M.</i>	276
Konferencja dziekańska.	278
O nowy typ książki do nauki religii. .	280
Ołtarz św. Krzyża w Bazylice. . . .	281
Protest.	281
Na Pasterkę. <i>X. M. S-o</i>	292
Rycerstwo Jezusowe, czyli Krucjata Eucharystyczna. <i>X. K. Lubianiec</i>	294
Kino na usługach duszpasterskich <i>X. J. M.</i>	298

Dział pytań i porad.

O szkaplerzu karmelitańskim i in. <i>Ks. Z. J.—X. A. N.</i>	11
Formalności przy назначeniu na sta- nowisko prefekta w szkołach. <i>X. J. W.—X. A. N.</i>	27
W sprawie kontroli spowiedzi wielka- nocnych. <i>Ks. W. Grabowski.—X. U. H.</i>	57
W sprawie zajęć hufców szkolnych. <i>X. N. O.—X. A. N.</i>	74
W sprawie benedykcji Najsw. Sakram. i Mszy żałobnych. <i>X. G. W.—X. A. N.</i>	90
W sprawie delegatów dekanalnych na Synod. <i>X. M. M.—X. A. N.</i>	104
W sprawie emigracji. <i>X. Z.—X. A.</i> . .	122
W sprawie odpustu „porciunkuli”. <i>X. O. F.—X. A. N.</i>	155, 170

W sprawie Litanji do św. Antoniego. <i>X. F. P.—X. A. N.</i>	203
W sprawie adoracji miesięcznej Najsw. Sakramentu. <i>X.—X. A. N.</i>	234
Rocznicza dedykacji kościoła. <i>X. M. M.— M.—X. A. N.</i>	266
Fotografowanie nieboszczyków. — <i>Prob. X. A. N.</i>	296

Archidiecezana.

Święta. — „Środy”. — Zebranie XX. Proboszczów.—Ustawiczna adoracja Najsw. Sakramentu.—Uroczystości Papieskie.—Jubilaci tegoroczni.— Umarli	12
Wyjazd JE. Ks. Arcybiskupa-Metropo- lity. — Uroczystość JE. Ks. Arcy- biskupa.—Złote gody kapłaństwa.— Kapituła Metropolitalna. — „Uni- tas”. — Konferencja dekanalna de- kanatu m. Wilna. — „Środa”. — Synod. — Eksmisja ss. Bernardy- nek z własnego klasztoru w Wil- nie. — Szczuczyn Lidzki.	27
Dziesiąta rocznica obioru Ojca św. Pi- usa XI.—Imieniny Arcypasterza. — Pożegnanie Misjonarza.—Akadem- ja Maryańska. — Związek Misyjny kleru. — Z Seminarjum Duchowne- go. <i>Seckja Mis. Wewnętrz.</i>	44
Wyjazdy J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropo- lity. — Echo uroczystości papie- skich w archidiecezji. — Akademia ku czci Ojca św. — Koło księży prefektów. — Rekolekcje publicz- ne w Wilnie. — Odezwa z parafji żodziskiej.	58
Św. Kazimierz. — „Unitas”. — Akademia ku czci Wiel. Stugi Bożego Con- tarda Ferrini'ego. — Czterdziestole- cie Encykliki „Rerum novarum”. — Stow. dla Misyj Wewnętrznych. — Tablica pamiątkowa po ś. p. ks. J. Kurczewskim w Bazylice Metr.— Bratnia Pomoc Alumnów Seminar- jum Metropolitalnego.	75
Ferje Sądu Arcybiskupiego i Metropol- italnego. — Prace przedsynodalne. —	

Związek Misyjny Kleru. — Seminarjum, Metropolitalne. — Święcenia. — Kongresy Eucharystyczne. — Żołudek.	90
Święta Wielkanocne w Wilnie. — Święcenia kapłańskie. — Udział Duchowieństwa archidiecezji wileńskiej w akcji na rzecz Misyj. — Pielgrzymka robotników do Rzymu. — Misje księży Misjonarzy z Góry Zbawiciela w Wilnie. — Wzzechpolski Zjazd przedstawicieli diecezjalnych Kół księży prefektów w Wilnie. — Z. Komitetu Kongresu Eucharystycznego. — Bratnia Pomoc Alumnów Seminarjum Metropolitalnego. — Walne Zgromadzenie Związku Kapłanów „Unitas“.	105
Wizytacja kanoniczna. — „Dzieło dla pielęgnowania powołań“. — Pobyt J. E. Księdza Biskupa Mikołaja Czarneckiego w Wilnie. — Doroczne zebranie sprawozdawcze męskiego Towarzystwa św. Wincentego à Paulo. — 25-lecie Chrześcijań. Związku Zawodowego Służby Domowej im. św. Zyty w Wilnie.	123
Wizytacja kanoniczna J. E. Księdza Arcybiskupa-Metropolity. — Synod Archidiecezjalny. — Kurs dla Zarządów Stow. Młodzieży Polskiej w Wilnie. — Dla powodzian na terenie archid. wileńskiej. — II-gi zlot Stowarz. Młodzieży Polskiej Związku Wileńskiego. — Komunikat Misyj Wewnętrznych.	140
Wizytacja kanoniczna J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolity. — Rekolekcje kapłańskie. — Sąd Arcybiskupi i Metropolitalny Wileński. — Seminarjum Metropolitalne. — Bazylika Metropolitalna Wileńska. — Ostra Brama. — „Dzieło Matki Boskiej Powołań“. — Obchód czterdziestolecia Encykliki „Rerum novarum“. — Kongres Eucharystyczny w Grodnie.	156
Synod Archidiecezjalny. — Zakończenie serji wiosennej wizytacji JE. Księ-	

dza Arcybiskupa-Metropolity. — Święcenia kapłańskie. — Ruch pątniczy w Wilnie. — Foedus internationale pro Pontifice et Ecclesia. — Związek kapłanów „Unitas“. — „Wiadomości Akcji Katolickiej“. — Żałobne nabożeństwo za ś. p. ks. prał. Skirmuntta. — Kongres Eucharystyczny w Białymstoku. — Kongres Eucharystyczny w Lidzie. — Tragiczny zgon ks. Franciszka Romejki.	171
Kongresy Eucharystyczne. — Rekolekcje kapłańskie. — Wyjazdy JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity. — Wyjazd JE. Księdza Biskupa Sufragana. — Święcenia kapłańskie. — „Unitas“. — Misja katolicka dla nawracania Żydów w Wilnie. — Komitet odnowienia Bazyliki Metropolitalnej. — Odnawianie kaplicy ostrobramskiej.	185
Wizytacja kanoniczna. — Konsekracje kościołów. — Kongresy Eucharystyczne. — Misje. — Bazylika Metropolitalna. — Szkoła organizatorska im. Józefa Montwiłła w Wilnie.	204
Wyjazd JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity. — Bazylika Metropolitalna. — Seminarjum Metropolitalne. — Święto Chrystusa-Króla. — „Unitas“. — Kapituła Metropolitalna. — Dzieło Matki Boskiej Powołań. — Niemenczyn. — Królewszczyna. — Ostrzeżenie.	220
Uroczystość Chrystusa-Króla. — „Środy“. — Związek Misyjny Kleru archid. wileńskiej. — „Dzieło powołań Matki Boskiej“. — Ostra Brama. — Kościół Potrynitarski na Antokolu. — Grodno. — Tryczówka.	235
Wyjazd JE. Ks. Arcybiskupa-Metropolity. — Dzień św. Stanisława Kostki. — Bazylika Metropolitalna. — Koło Księży Abstynentów. — Bratnia Pomoc Alumnów Seminarjum Duchownego w Wil-	

nie. — Inauguracja Dzieła Powołań Matki Boskiej. — Katolicki Związek Polek archidiecezji wileńskiej.	251
Otwarcie kaplicy Matki Boskiej Ostrobramskiej. — Inauguracja „Dzieła Matki Boskiej powołań“ w Wilnie. — Adoracja kapłańska Najśw. Sakramentu.	267
„Środy“. — Pierwsza adoracja kapłańska Najśw. Sakramentu. — Wizytacja Trzeciego Zakonu w Wilnie. — Wizytacja kanoniczna w m. Wilnie. — Walny Zjazd Koła XX. Prefektów archid. wileńskiej. — Kurs misyjny w Wilnie. — Dni liturgiczne. — Dni śpiewu religijnego. — Sąd Arcybiskupi. — Męskie Tow. św. Wincenego à Paulo w Wilnie.	282
„Roraty“. — Adoracja kapłańska Najśw.	

Sakramentu. — Wyjazd JE. Księdza Arcybiskupa-Metropol. — Pierwszy Kurs Misyjny w Wilnie. — Protesty przeciw projektowi nowego prawa małżeńskiego. — Oplatek. — Seminarjum Metropolitalne. — Rubrycel. — „Unitas“. — Walne Zgromadzenie Konferencyj św. Wincenego à Paulo. — Bazylika Metropolitalna. — Koło Teologów Studentów U.S.B. w Wilnie. — Grodno — Kościół pobernardyński.	297
Z życia katolickiego po całym świecie: 14 30, 47, 61, 78, 93, 109, 125, 142, 159 174, 188, 206, 222, 237, 254, 270, 284, 301	
Z życia katolickiego w kraju: 16, 31, 48, 63, 79, 95, 111, 127, 143, 160, 176, 191, 207, 224 239, 255, 272, 287	
Od Administracji: 96, 144, 176, 192, 208, 224, 240, 272, 288, 303	
Uwaga.	256